

DIRECTOR:
ALEXANDRU RUSU

ADMINISTRAȚIA
TÂMBULUI MICĂ:

INSERATILOR
Știră garmond: 6 Lei. La
distribuire repetate după
prețurile înviorate

Unitatea

Voie bisericească-politică

Apare în fiecare Sâmbătă

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Roduri amare

Spirit necreștin în școală — tineret sficat în viață

(*) Oamenii bisericii văd cu strângere de inimă scăderea moralității în lumea tineretului — vedeau viitorului — și deplâng sincer această stare de lucruri, ce conturează, fatidic, perspective de cale afară de sumbre. Din când în când îi dau expresie acestei dureri greu de tănuț, iar și cu riscul de a fi învinuiți că exagerază în vanitate de breaslă.

Răul însă e atât de bătător la ochi și atât răspândit, că-l denunță cu groază și persoane ce nu înțară de circurile bisericești. Așa face bună-ră d. Romulus Dianu în „Curentul” dela 29 Ianuarie c într'un articol-alarmă: „Flagelul veneric școli”, constatând consternat, că „tinerii de azi manifestă o exasperare sexuală puțin co-mună”.

De acord. În ce privește constatarea dureros și rușinosă. Tragem însă la îndoielă, că d. R. ar fi nimerit cuiul în cap, aruncând vina acestor flagel pustiiitor în cărca guvernelor, ce ar fi să mereu, până acum, în fruntea ministerului de Educație „pe cei mai pricâjiți miniștri, pe cei mai pitoiși indivizi electorali”. Ba nici tovarășia de lucru fărădelege a „fraudatorilor comenzilor de medicamente, a medicilor sinecuriști ai școlilor de” nu credem c'ar lămuri de ajuns băntuiala de moralitate pomenită. Cu atât mai puțin credem că remedierea acestor rele ar putea îndrepta singură totul spre bine.

Rădăcina bolii trebuie văzută aiurea și leacurile potrivite trebuiesc și ele căutate aiurea. Mântuitorul Hristos și-a formulat limpede și imperios dorința de a stăpâni tineretul. Educatorii de azi însă, mare parte, și-au uitat de această dorință a Domnului, îndepărtând copiii de dumnezeescul lor prietin și dascăl. Urmările se resimt. Nu semănat vânt. Ce mirare să culeagă furtună? Și iarăși: ce mirare, dacă viseolul patimilor desădăcească și usucă plantațiile fragede?

Năpasta aceasta are un singur leac: revenirea la concepția creștină de viață, în locul spiritului frivol cu ideologia nefastă a „emancipării” neo-păgâne și amonale, ideologie ce-și picură otrăva'n minți și în inimi, pe calea filmelor de războaie, a literaturii „frumoase”, a serisului gazetaresc, a teatrului, a jocurilor obscene, a modei paccitante, a „coeducației” stupid de păcătoase, și mai presus de toate prin rostul și pilda dătorilor de lumină: dascăli și dascălițe, profesori și profesore, uitați de sine și de datorința sfântă ce le incumbă, de a fi părinții cinstiți ai odraslelor ce le-au fost încredințate.

Hristos trebuie readus în familie, în societate, în învățământ — unde se cere în primul rând, dela școlile primare până la universitate, o radicală reformă a conducătorilor — și flăcările veneric împreună cu multe alte flagele, cari se odăduiesc forțele vitale, ca indivizi și ca neam, să se reducă la minimum.

Orice alte măsuri le socotim neîndestulitoare.

In jurul libertății

Reflexii asupra problemei dacă libertatea voinții înseamnă și dreptul de a-ți alege religia care îți convine, ori nu,

de Pr. ION BORZA

Cari sunt oare motivele, cari au îndemnat oficialitatea bisericii noastre să pună ca temă de studiu și discuție această chestiune dogmatică?

Libertatea voinții în secolul al 20-lea
Libertatea voinții și necesitatea unei singure religii! Subiect de subtilă meditațiune și adâncă filosofie în veacul cel mai turbure, mai materialist; în veacul viciilor și a tuturor libertăților și libertinagiilor fără frâu. O chestiune de credință în vremuri postbelice! Evident, este o reacțiune a bisericii împotriva spiritului vremii. E un înțelept avertisment adresat preoților ca, deoparte, să-i subtragă influinții mediului și, de altă parte, să-i îndemne la elevare sufletească corespunzătoare idealului evanghelic.

Voință și libertate nu înseamnă abuz și animalitate, precum necesitate logică, morală și estetică nu înseamnă nimicirea libertății și voinții, ci tocmai întărirea lor.

Voința — cum ne arată și etimologia cuvântului — înseamnă cumulumul de dorințe și aspirațiuni subiective ale omului, iar libertatea înseamnă, că în cadrele legii n'are nimeni dreptul de a te împiedeca să folosești diferite mijloace pentru realizarea, respectiv satisfacerea voinței tale. Sunt însă și adepții ai libertății absolute, cari pretind că n'are nimeni dreptul de a-ți încercui libertatea și nici de a-ți critica măcar lucrările — adesea în contradicție cu tot ce e lege adevărată —, și aceasta pentru că trăim timpuri înaintate, de înalte concepții sociale: vremea libertăților științifice, cetățenești, politice, sociale și chiar religioase. Au trecut veacurile cătușelor pe supuși, de sclavi ai gliei, au trecut vremile incvizitiei, apus-a și frica de Indexul atât de temut odată. În materie politică avem libertatea votului, în materie socială-economică libera concurență, în materie religioasă... „protecțiunea cea de-o potrivă”, iar ca normă de conduită personală, avem liberul arbitru. Și pentru că principiul absolutei libertăți să se exhaurieze, se proclamă și teza, că liber e fiecare a-și alege și zeul căruia vrea să se închine.

Cum să nu apoteozeze fiii lumii acesteia atâtea libertăți și libere concurențe pe toate terenurile și în orice materie?!

Dar culmea și moartea tuturor libertăților e libertatea ce se proclamă pe terenul moralității. Atâtea trupuri exaltate, descătuseate prin

*) Problema a fost pusă, din oficiu, tuturor sinoadelor protopopești arhidiecezane din anul trecut și credem că reflexiile de mai jos, făcute din prilejul unui atare sinod, pot folosi și altora, decât ceice au avut puțința să le discute.
N. R.

spiritul vremii de cătușele tari ale moralei și esteticei sufletești, de acel „kalokagathia” creștin! Pe scara societății de sus în jos circula curentul imoralității. Care poruncă dumnezească nu e călcată des, grav și de mulți? Prima? — dar câți intelectuali nu se închină decât trupului și patimilor lui?! A doua? — dar mulți nu înjură decât pentru că nu cred în Dumnezeu și câți din cei cari „cred” nu înjură? Ori, câți din cei cu „libertăți” și școală mai cinstesc Duminecile ca zile ale Domnului? Ori doară e respectată a cincia poruncă în clocotul, bărfelile, acuzele, etc., pâinea zilei de azi? Sau se dă mai mult respect celei de a șasa poruncă azi, când curvia, adulterul, masturbăția, homosexualitatea, ș. a. se practică pe o scară atât de întinsă și — grație altei libertăți: a presei — sunt scrise și prezentate, în cărți și reviste, ca hrană sufletească omenimii întregi...

Când te gândești la atâtea păcate — izvorite din înțelegerea greșită a libertății — te cuprind fiori. Dar mai sunt și alte libertăți și se vor mai inventa. De ex. încă două specimene interesante și proaspete. Se plânge lumea, că avem prea multe școli și că vom ajunge, să se formeze o altă clasă socială, aceea a „proletariatului intelectual”, care, afirmative, e primejdioasă societății. Adecă lucrul vine cam așa: Vom avea, și avem deja, un plus de oameni ieșiți din „școala modernă”, cari neputând ajunge la pâine albă — alături de atâți alți „bugetivori” — vor lucra împotriva celor cari o au și împotriva societății.

Dar această alarmă cu numărul școlilor e bine să fie privită puțin în față. Căci, cine să împace voința trupului cu a sufletului? Cine să reglementeze în mod efectiv libertățile moderne și mondene cu necesitatea eternelor legi morale, estetice și logice? Cine dacă nu școlile? Dar, evident, nu școlile de azi. Ele nu vor putea forma caractere, cari să se bucure de libertate și să nu-și bată joc de legile lui Dumnezeu, fără de cari nime nu poate trăi și cu atât mai puțin progresa. Școlile de azi — afară de câteva excepții — sunt întruparea duhului vremii: libertate absolută în toate, cu desconsiderarea legilor eterne, inomis necesare viabilității și prosperității omenimii. Până va sta o oră de religie alături de patru de sport, credem și noi că e bine ca școlile să se reducă, ori chiar să se desființeze de tot, *) dar când va fi invers, când legile eterne ale mo-

*) Autorul își permite aici o mică exagerare, pe care cititorii vor ști să o reducă la măsura gândului pe care-l urmărește autorul.
N. R.

rălei creștine vor ajunge să-și impună caracterul pe tot spiritul școlilor, atunci se mai pot înființa și altele, căci nu vom mai duce frica proletariului intelectual periculos pentru societate. Suprimându-se libertățile școlare de azi, se va suprima cauza primejdiei naționale și acel plus de oameni educați în școala spiritului — nu a musculaturii —, vor ști să-și ocupe în organismul societății locul acolo unde e lipsă de aportul lor pentru mărirea lui Dumnezeu și ajutorarea deaproapelui.

Iată, acestea sunt, după părerea noastră, motivele pentru cari oficialitatea bisericii noastre ne pune să meditam despre libertatea voinței și despre legile eterne, promulgate de eternul și infailibilul Judecător. Căci, hotărâri libertățile se vor mai îngrădi și științurile se vor mai întări, ori cum de azi, vom fi fizice, sociale, religioase.

da faliment pe jumătate de auzit să audă.

Cine

Chestia sediului noii episcopii. Cuvântul din urmă în chestiunea, dacă sediul noii episcopii române unite va fi Sighetul ori Baia-mare, îl are desigur Sfântul Părinte al Romei, și până când va fi apărut bula papală pentru înființarea acestei noi episcopii, evident, că acest cuvânt nu poate fi socotit ca rostit.

Cu toate acestea, este foarte greșit a crede, că acest cuvânt din urmă al Romei ar putea fi spus altfel decum i-se va fi cerut, sau — dacă nu s'ar fi făcut încă — i-s'ar cere din partea celor în drept să o facă: episcopatul bisericii noastre și guvernul țării. Cât privește apoi părerea acestor doi factori deacasă, este iarăși lămurit pentru oricine, că-i inomis necesar ca ei să cadă de acord asupra chestiunii, și numai după ce se vor fi înțeles să se prezinte în fața Papei cu propunerea lor.

Privită din acest punct de vedere, mișcarea mai recentă a fraților din Maramureș spre a dobândi sediul noii episcopii pentru Sighet, este credem și inutilă și deplasată. Și iată de ce! Dacă cercurile în drept a judeca aici acasă în chestiune, în specie episcopatul și guvernul, vor fi abandonat — cum se spune — Sighetul și vor fi convenit să propună ca sediu al noii episcopii orașul Baia-mare și dacă această

propunere este — cum se pare din caracterul rășboinic ce par-că se dă mișcării mai recente, care nu vrea să se oprească decât la picioarele tronului papal — definitivă, ni-se pare întârziată și deci fără folos orice agitare ulterioară a chestiunii. Argumentele ce se invoacă în favorul Sighetului nu sunt de azi, și este absolut indubitabil, că ele au fost cunoscute foarte bine de ceice s'au pronunțat în chestiune. Și dacă totuși va fi căzut alegerea Baia-mare, va trebui să se admită cele ce-ar interesa bisericești mai puțin decât indemnarea pe milita pentru Sighet respectiv să adevăratei de-a avea sediul la Baia-mare. Aceasta trage la îndoială bunăcredința acestor factori și a insinua că le-ar fi lipsit înțelegerea cuvenită a situației, înseamnă a deplasa întreagă chestiunea și a o duce pe pantă scormonirii nemulțumirilor, care, orice s'ar zice, este potrivnică intereselor noastre bisericești.

Ar fi bine deci ca frații moroșeni, să nu dea luptei lor un aspect pe care de sigur nu-l intenționează, și, cu toată supărarea ce pot să aibă, să nu treacă peste marginile impuse de interesele mai înalte ale bisericii.

Clipe din viață

Un moment duos — Evlavie catolică și indiferentismul protestant — Pocății noștri la lucru

Cât de mult se deosebește traiul oamenilor! Unii își află plăcerea în mâncări imbelșugate, alții în beutură multă și iarăși unii o caută, unde n'o află. Sunt totuși unii, a căror chip și întreagă înfățișare prezintă o adevărată mulțumire în viață. Iată un caz din cele multe. În timp ce trenul grăbia să străbată drumul dintre Halmei și Praga un domn desface valiza și începe să mănânce. Un băiat de alături, în etate de vre-o 6 ani, privește aiurea atât de blând și drăgălaș, cât ochii călătorilor fără voie se îndreaptă spre el. Mama lui stă pierdută în gânduri, căci sprijinul familiei a rămas undeva departe, să le câștige pâinea de toate zilele, în vreme ce alt copilăș continuu îi cere ceva fără să primească. El cerea mâncare și n'avea de unde să-i dea. Era greu să-i

privești, fără să te înduioșezi. Natură domnul nostru întinde fiecăruia o bucată de carne. Când vine rândul la prăjitura ei, cel mare mănă numai jumătate și dându-și seama, că mai are, după spusele mele, un drum lung de făcut voios în buză prăjitură în hâncătece vesele, din cele în cântăreț de copii, ca să nu fie observat public în ceea ce face.

Sunt 6 ore dimineața. În biserica spațioasă din Friedrichshafen lumea grăbește la serviciul divin. Pe la colțurile străzilor în timp încă noapte se văd umbre mari de bărbați și femei și tot așa de grăbiți aleargă și copilașii să întârzie dela sf. cuminecătură. În biserică se roagă, alții trec în scaunul de spovedanie iar alții în genunchie înaintea sf. altar, așteptând hrana sufletească, dar totul se petrece cu ală evlavie, o așa mare liniște se observă în toate acțiunile, încât nici când biserica e arhipiscop de credincioși, iar preotul predică de pe amvonu se întrerupe această tăcere de mormânt, toate că în timpul predicii se trece din mână în mână cutia discului, ca să pună fiecare obiectul său pentru înfrumusețarea acestui locaș dzeu.

Și-acum să intrăm în biserica protestantă din mijlocul orașului Constanța de lângă la Boden. Dela intrare s'aud glasuri de om, și se pare, că lumea grăbește să iasă dela cinematograful. Înăuntru copii de școală cu soțitorii lor stau în fața predicatorului, căutând în scriptură le citește stihuri, îndemnând pe cei de față să caute și ei stihurile cărțile lor. Abia din când în când s'ar glasul preotului, altfel un om destul de timp însă pe semne nu se zdrobește cu gâlceala din jurul său și cu atât mai puțin se sfârșește cu aceea că se află în biserică.

De aceea nu-i mirare că Gala Galacti într'un număr de sărbători al „Curentului” atrage atențiunea cetitorilor asupra primejdiilor protestante, în apele cărui au apucat mulți mireni, ba chiar și preoți de ai ortodoxii române.

Trăim timpuri grele. Un neam întreg cum ar putea ajunge din județul Arad al U

Foia „Unirii”

De-ale pastorației

Motive de incurajare

Imponderabilii de-ale vieții spirituale, cari pot să sporească încrederea celor ce păstoresc

de prof. Dumitru Neda

III. Partea finală

Oboseala în slujba de aproape și desădejdea de-a duce la mântuire sufletele încredințate grijei tale pastorale nu s'ar pot doabe preoțești. Lumea nu-i doar un fel de massa damnata, din carea nu putem face lucru mai înțelept decât să ne luăm tâlpășita, ori să ne încurcăm, neputincioși, brațele pe piept, și să bochim pierirea tuturor, stând la o parte, desarmați.

A preamări și a osândi e atribuție divină. Noi avem o altă atribuție: aceea de a face totul, ca toți să se mântuiească. În afacerea mântuirii, în ce privește slujba noastră de împreună lucrători ai Mântuitorului Hristos, nu există cauză desperată. În cumpăna dreptății dumnezeiești, apasă simțitor atâtea și atâtea imponderabilii, ce scapă aproape totdeauna până și faptuitorului însuși, necum privitorului străin și nepăsător. Unde mai punem apoi greutatea și prețul rugăciunilor și a faptelor bune săvârșite de cineva într'ascuns, anume

pentru clipele de supremă criza spirituală a unora și a altora dintre cei răscăiți?

Noi știm doar, că rugăciunea dreptului străbate nouă (Is. Sir. 35, 21) și o întâmplare, petrecută aievea, ne poate sluji de mângâiere și îmbold spre strădanie apostolică-pastorală:

Carol Amadeu, duce de Nemours, se ducea cu cumnatul său, ducele de Beaufort și cade mort. În aceeași zi, departe, în mănăstirea de măicuțe din Annecy, sora Maria Dionisia de Martignat, spune, lacrimând, superioarei: „Maică, ... ducele de Nemours..., în momentul când a fost atins de sabie, în strălucirea acestui instrument omoritor, ochiul său s'a luminat și el a avut timp să-și ridice inima la Dumnezeu și să primească iertare. Acum el e în locul de curățire”. Numai un moment a avut, dar acel moment l-a folosit bine, cum a zis mai departe, numita soră. Iar marele episcop de Laval, care relatează acestea, notează: „Faptul, în care a murit el, a meritat iadul. Nu încrederea lui în Dumnezeu i-a câștigat acest moment prețios de grație, ci acesta a fost efectul comuniunii sfinților, ca o participare a rugăciunilor făcute pentru el. Atotputința divină s'a lăsat a fi mișcată de rugăciunile unei inimi pii (sora de Martignat) și ea a făcut de astădată o excepțiune dela legile ordinare ale sfintei sale guvernări”. 1).

1) Cf. Emil Bougaud: Cartea durerii. Trad. de Iacob Nicolescu. Cluj. 1904, pag. 91-93.

Iacobdată: în afacerea mântuirii de aproape, pentru noi nu-i iertat să existe cauză desperată, câtă vreme un păcatos, sau altu nu se află încă la locul de osândă (și asta, de ferire, nu ne este dat să o știm). Și nu-i iertat să existe atari cauze mai ales pentru noi, **preoții români**, cari, asemenea părintelui Ghedeon, cel cu multe necazuri (al păr. Damian Stănoiu), avem de-a face atât de des cu suflete ca acela al lui *Nae*, fostul soldat, ce aduce aminte, în spovedanie, cu adâncă părere de rău, că a rupt, în vremea războiului, la purunca sergentului, câte-va surcele, din garda unui Bulgar, de frica amenințării cu moartea, „da par-că rupeam carne din mine, că știu că cu câtă casă se face...”

Bun neam de oameni e neamul nostru dela mic până la mare, și mulți, foarte mulți din săracii lui, vor mosteni împărăția cerurilor. Să aibă acest neam cât mai mulți preoți luminați și râvnitori și numărul celor ce vor mântui se va înmulți negrăit. Imponderabilii spirituale sunt și de altcum atât de mulți și de felurite în viața fiilor acestui neam, încât gândindu-ne la ele nu se poate să nu crească inima de îndreptățită bucurie. Și avem nădejdi întemeiate să ne trezim în ziua de mare a judecării obștești că aceste imponderabilii, preschimbate în laboratoriu harului, tot atâția factori de nețărmurită valoare, lucească cu străluciri de vrajă cerească.

garlei (?) să vină la frații pocăiți din România să le predice, căci după Crăciun are de gând să-i cerceteze.

Și pocăiții noștri lucră din răpuzeri. În doi ani de zile își ridică două biserici în jurul Albei-Iulia, una în Pâclișa și alta în Hăpria. Bani își strâng și mai capătă dela „frați“, iar lucrul îl dau ei. Mai nou, ca să-i atragă pe credincioși, au socotit, că e bine să-și pună cruce pe turnul bisericii din Hăpria și'n lăuntrul ei, așa cum se află pe unele biserici protestante din Elveția. Ba chiar și unele biserici catolice de acolo de teama gâlcevii protestante au delăturat podoabele din biserică, păstrând numai crucea fără alt decor pe sf. altar și pe părăți. Se vede, că și pocăiții noștri își schimbă mijloacele de acaparare. —

Să ne reculegem și lucrăm de așa, ca credincioșii să lerge la preotul lor nu numai siliți de împrejurări, ci ca la părintele lor suflătesc cel bun, căruia totdeauna au ceva să-i spună.

Pr. Leonte Opreș, profesor.

Câteva date statistice. Din cifrele atât de grăitoare ale statisticii generale pe 1928, reținem aici, pentru interesul lor mai obștesc, următoarele:

În cursul anului 1928 s'au născut în România 623,000 copii, ceea ce corespunde la 35'9 la mii. La orașe acest promil este de abia 23'7, iar la sate se urcă până la 38'8, dovadă că aici se pun mai puține piedeci natalității. În comparație cu alte țări, România nu este întrecută decât de Bulgaria, unde promilul se cifrează cu cu 36'9 pe țară; toate celelalte țări au promiluri mai mici, ajungându-se în Suedia până la abia 16.

Mult mai rău stăm în ce privește mortalitatea, fiindcă cei 351,726 morți dau un promil de 20'3, care, deși cei mai scăzut dela războiu încoace, ne statuiază totuși în fruntea tuturor țărilor europene, ducând sub acest raport recordul Norvegia, unde au murit abia 11'1 la mii. Deosebit trebuie să ne îngrijoreze mortalitatea extraordinară a copiilor sub 5 ani, care face 45'1 la sută, deci aproape jumătate din cei ce ne-au părăsit.

Alăturând aceste 2 poziții, a nașterilor și

morților, se poate stabili sporul populației, care înseamnă pentru anul 1928 suma de 272,134 suflete, sau un spor 156 la mii. În comparație cu alte țări singur Bulgaria ne întrece sub raportul acesta, care are un promil de 199.

Știri mărunte

Personale. La 12 Ianuarie c. a fost introdus, la Oradea, Mgr. DR IACOB RADU în noua demnitate de protonotar apostolic, care-i dă dreptul la toate insigniile arhieresti. Din acest prilej «Vestitorul», organul oficial al eparhiei de Oradea, publică decretul papal de numire dttto 23 Decembrie 1929 și dă amănunte asupra vieții și activității acestui vrednic prelat. — Intru mulți ani!

— Tot din eparhia orădană înregistrăm cu bucurie, că păr. Dr. Constantin Pavel, directorul liceului de băieți și președintele cercului franco-român din Beiuș, a fost decorat cu ordinul «Legiunea de onoare», în gradul de cavalier. Decorația i-a fost remisă, în cadrele unei frumoase festivități, din partea consulului francez dela Cluj.

Prof. N. Iorga în America. Invitat de societățile românești din Statele Unite ale Americii, d. N. Iorga s'a hotărât să treacă apostolia sa culturală și peste Ocean. Călătoria a făcut-o cu vaporul italian «Roma» și Lunia trecută, în 27 Ianuarie, a debarcat cu bine în portul New-York. Aici i-s'a făcut o primire din cele mai entusiaste, de proporții adevărat americane. Ca în toate călătoriile sale, d. N. Iorga este însoțit și aici de stimata sa doamnă.

„Un om care fuge“. În strânsă legătură cu călătoria dlui Iorga în America, credem a fi de interes să dăm și următoarele șire publicate de dsa în Nr. dela 22 Ian. al «Neamului Românesc»: «Se pare că eu sunt „omul care fuge“. Viitorul, care știe toate, o afirmă. Aș fi fugit pentru a nu combate legea învățământului superior. Iată ce se întâmplă însă pentru a se vedea încă odată ce mizerabilă și josnică e neobosita clănțaneală, pe care nu se sfiește a o continua un „mare partid“. — Am combătut în

Camera, dela început, unele prevederi ale proiectului. Am cerut și am căpătat modificarea lui. Printr'o adresă oficială, pe care o pot ceti acești oameni lipsiți de orice onestitate, am solicitat ca proiectul să fie supus Universităților. Prin alta mi-am arătat dorința ca discuția să nu se facă în lipsa mea. Deci omul care fuge nu există. Dar oamenii cari fără rușine calomniază sânt...»

Locale. Dumineca viitoare, a Vameșului și a Fariseului, va predica în catedrală păr. Dr. Nicolae Lupu, profesor la Academia de teologie.

— Joia trecută, la sfinții Trei-Ierarhi, patronii școalelor noastre din Blaj, s'a ținut obișnuita ședința festivă a Cercului literar al elevilor liceului de băieți. O bună disertație a președintelui (Gh. Biriș) a scos în relief personalitatea proeminentă a marelui arhieru Inocențiu M. Klein, iar declamările făcute în limba română, franceză și germană, precum și fragmentele de omilii rostite în limba latină și greacă, au pus în lumină rezultatele străduințelor ce se depun pentru studiul limbilor moderne și clasice. Cele două puncte de orchestră și unul de cor, conduse de profesorii C. Cherebeșiu și E. Hopârtean, ne dau cele mai bune nădejdi pentru contribuția ce va fi să se ceară elevilor noștri la serbările jubulare din Maiu. Ședința festivă s'a ținut în sala de gimnastică a liceului, în asistența unui public foarte numeros, în frunte cu Mgr. Dr. A. Chețianu, vicarul mitropoliei, care a distribuit la urmă obișnuitele premii.

— Miercuri în 29 Ianuarie s'au încheiat la Academia de teologie cursurile semestrului prim, ale cărui examene publice se țin în zilele de 4, 10 și 15 Februarie. Cursurile semestrului al doilea se încep la 17 Februarie.

Logodna principesei Ileana. Joia trecută în 30 c. s'a făcut, în cerc intim familiar, la Predeal, logodna A. S. R. principesei Ileana cu contele Alexandru de Hochberg, descendentul unei străvechi familii germane, în legături de înrudire cu fosta familie imperială a Reichului și alte familii domnitoare. Cununia e vorba să se facă abia peste câteva luni, prin Aprilie sau Maiu.

† Păr. Vasile L. Pop, fostul paroh în Sângeorgiul de Mureș și protopop al Almașului (arhidieceză), s'a stins la 27 Ianuarie în anul 70

comuniile ce vor împedobi atâți aleși ai neamului nostru.

Pân' atunci însă, ferindu-ne de neurastenienă sufletească — serupulositatea —, să nu ne lăsam loviți nici de cealaltă boală: de laxism, de anestesia morală — caracterizată de un quietism constant și anormal —, de aceea anarhie a forțelor omenești, când fiecare ascultă numai de legea inerției: inteligența asaltată să nu cugete nimic, voința sa nu acționeze, sensibilitatea numai să se desfăteze.¹⁾

Starea aceasta sufletească perhoroscându-o, să fim treji și activi la posturile noastre de onoare și de luptă, prețuind în același timp la justa lor valoare multele, nespuse de multele, imponderabilele spirituale, văzute și nevăzute, știute și neștiute, din lumea sufletească a enoriașilor noștri. Noi să ne facem slujba cu tot avântul inimii noastre și după cea mai bună conștiință a noastră, rugându-ne Domnului pace nouă să ne dăruiască în ispitele și indoielile ce ne vor coplesi, iar turmei noastre inimă smerită și ascultătoare de sfaturile bune și mântuitoare ce-i vom împărtăși, cu vreme și fără vreme, cu vorba și cu pilda, în Casa Domnului și înafară de Casa Domnului.

Și când, în așteptarea deslegării de păcate, vre-o fetiță ne va șopti sfielnic, cumcă a

ținut tot postul Paștilor, da' s'o „spurcat“ în săptămâna mare, fiindcă... o fătat vaca și o „gresit“ de-o mâncat ai ea corastă; când vre-un băiețandru ne va destăinuia c'a „păcătuit greu“ odată, c'a legat de coada motanului o cutiușă de tinichea, găsită înaintea dușeniei „Grecului“ și altă dată a mai făcut un „păcat greu“ c'a încălțit cu scăieți părul surorii mai mici („știi, Părinte, Lina aia mică, de-o aduc, când și când, pela școală“), isprăvi „păcatoase“, ispășite de altfel, pentru că în cazul dăințiu la tofocat bine tatăl său pentru geamul spart de motanul ce-a sbughit prin el, în al doilea l-a scărmanat maică-sa pentru necazul cu descălțitul; când vre-o codană se va căina c'a doșit de fata vecinii foto nouă ce și-a făcut-o de sărbătorile Paștilor ce vin; când vre-un juișan va mărturisi asupra sa vina de a fi isbit, mai tare de cum ar fi vrut, un alt juișan, în trântă dreaptă, învoită; când mame a o spusă de copii se vor învinui de „farădelegea“ de-a fi ucis, din greșală, boboci de găscă; când tătâni, împovărați de grijile unei familii grele și sârmane, se vor plânge c'au „păcătuit rău“, mâncând de dulce în postul Sânpetrului — la te miri ce clacă —; când vre-un unchieș, postelnic și bisericos, îți va descoperi, suspinând, „păgânătatea“ de-a fi venit odată, cu ani în urmă, la sfânta biserică, cu „spurcata“ de lulea uitată în buzunarul sumanului („abia acum îmi adusei aminte, păcatele mele“); când ți-e dat

să ascuți „păcate“ ca acestea (care preot dela sate nu-și aduce aminte de o mulțime de cazuri similare?), ori altele tot atât de „grele“, din parte-mizic atâta: Desleagă cum te va lumina Duhul sfânt, rușinându-te, frate Părinte, în ochii proprii și înaintea Atotștiutorului, că nu-i și sufletul tău tot atât de „păcătoș“ — după atâtea lecturi spirituale, meditații, studii ulterioare (?), celebrări și cuminecări, ca să nu mai pomenim și atâtea cuvântări... pe seama altora.

Privită din acest punct de vedere, fericiroa celor sârcei cu spiritul e mare foarte. Și mulți dintre cei în posesia pozitivă a imponderabililor spirituale vor întrece întru împărăția cerurilor pe cei chiemași însădar să strălucească în podoaba faptelor mari și poate eroice.

Acest adevăr merită să fie fixat spre încurajarea și mângâierea celor muncitori și impulsul la lucru a celor tândălituri, — până mai este vremea bineprimită. Țarinile sunt mănoase. Să iasă semănătorii să samene! Sunt doriți, bineveniți și bogat răsplățiți oricând, ei și osteneala lor.

Un concurs. Biblioteca populară «Cartea Noastră» din Sibiu ne cere să publicăm și noi următoarele șire: «Publicăm concurs pentru cel mai bun epistolar popular. Lucrarea acceptată se va onora cu 500 Lei. Informațiuni și planul lucrării să se ceară cel mai târziu până a 15 Februarie 1930 dela: *Bibl. pop. Cartea Noastră*. Sibiu, strada Avram Iancu 10».

¹⁾ Cf. M. S. Gillet: L'éducation de la conscience. Paris, 1925. pag. 168—174.

al vieții și 47 al preoției sale cinșite. După o viață deosebit de frumoasă, pusă integral și cu însuflețire mereu tinerească în serviciul bisericii sale, a fost doborât — putem spune înainte de vreme — de o boală nemiloasă, care l-a silit să-și ceară la începutul acestui an regularea dreptului său la pensia atât de binemeritată. Fruntaș al vieții publice românești, adormitul în Domnul a avut un rol conducător și în afară de hotarele protopopiatului său, lăsând azi regrete adânc simțite în sufletul tuturor cari l-au cunoscut. Il depășind numeroase rudenii, între cari și preoții Dr. Victor Pop, Cornel Oșiel și Gavril Deac, fiul și ginerii, cărora le transmitem, și pe această cale, condoleanțele noastre. — Odihnească în pace!

Pentru restanțieri. Văzând din încheierea socoților pe ultimul an de gestiune, că avem egroză de abonați în restanță cu plățile sauelor ce ni-se cuvin, rugăm pe toți aceștia, cu toată insistența, să binevoiască a nu-și nita de îndatoririle ce au față de această gazetă, care nu trăiește decât din abonamente. Deodată ținem să prevenim pe toți, că față de ceice totuși nu-și vor trimite restanța de abonament, unii chiar pe mai mulți ani, ne vom permite să le trimitem, începând cu ziua de 15 Februarie c. mandate de plată. Acestea vor însemna însă pentru dâșii cheltueli, destul de mari, în plus, iar pentru noi un plus de muncă, care am fi foarte bucuroși să ni-se oruțe.

Cărți & Reviste

CONSTANTIN KIRIȚESCU: *Porunca a zecea.* Documente din viața profesurii. Editura „Cartea Românească”. București, 1929. Prețul 75 Lei.

Este o icoană pe cât de sugestivă, pe atât și de înduioșitoare, a împrejurărilor între cari se scurge — în zilele noastre atât de îmbinate de mișmele politice — viața celorce sunt chemați să îndrume învățământul secundar, dela înălțimea catedrelor. Ca înalt funcționar în Ministerul școalelor, autorul este în măsură să cunoască foarte de aproape aceste împrejurări nenorocite și astfel nuvela lui poate fi socotită și ca un strigăt de autoritate pentru reformarea cât mai neîntârziată a acestora.

IULIU MAIOR: *Tălcuirea evangheliilor* din toate serbătorile de peste an. (Cărțile bunului creștin” Nr. 9). Blaj, 1929. Prețul 25 Lei.

Imprejurarea, că primele numere ale „Cărților bunului creștin” — cum atât de nimerit și-a botezat pâr. I. Maior biblioteca ce-a inițiat — sunt complet epuizate, este cea mai bună dovadă că autorul lor este pe calea cea bună. Noua lui broșură dă întâiu evanghelia serbătorii, o tâlcuește apoi stih de stih și îi adaugă o învățătură morală potrivită, în strânsă legătură cu textul evangheliei, dând astfel o minunată hrană sufletească pentru toți cari țin să înainteze pe căile Domnului. Broșura are peste 200 pagini, așa că prețul ce i-s'a fixat abia va fi acoperind cheltuielile de tipar și hârtie.

DUMITRU NEDA: *De pela Isgariu.* Icoane prinse în grabă. Blaj 1930. Prețul 5 Lei.

Fruntașa comună bănățeană, în care a păstorit autorul acestei broșurele, s'a învrednicit de o onoare pe care nu știm dacă ar fi ajuns-o altfel vreodată. Deși „prinse în grabă”, cum spune pâr. Neda, icoanele ce ni-se dau aici despre Isgariu și Isgărenii lui, sunt atât de sugestive, încât lumea îi poate cunoaște din ele mai bine decât dacă ar fi petrecut chiar în mijlocul lor. Și aceasta pentru marea putere de evocare a autorului, care va continua, sperăm, să-și adune în mănunchiuri scrise sau atât de apreciat, risipit prin foi și reviste.

EMILIO SOLGARI — Menny Tonoghin: *Smaragdul din Ceylan.* Roman de aventuri. Ed. „Cartea Românească”. București, 1929. Prețul 75 Lei.

Mult mai plăcut decât o simplă descriere de călătorie, romanul acesta de o curățenie morală orientală — în care cuvântul „aventură” n'are nimic din pejorativele ce i-s'au dat de „cultura” Apusului — orientează minunat de bine asupra vieții și obiceiurilor castelor superioare ale populației autohtone din lumea Indiilor. Nou cu desăvârșire pentru orice european, farmecul virgul al acestei lumi te captivează cu atâta putere, încât ești silit să citești romanul până în capăt. Ajută, firește, la asta și româneasca bună a traducerii, precum și partea de contribuție a editurii bine îngrijite.

CALENDARUL PRESA BUNĂ pe 1930.

Ed. „Presa bună”. Iași. 1930. Prețul 30 Lei. Sosindu-ne cu întârziere, putem anunța abia acum acest nou calendar, ținut în cadrele atât de potrivite ale celor 16 ani cari i-au premers. Alături de poezii religioase și alte bucăți de literatură idem, noul calendar al Mgr. Dr. A. Gabor — spiritul animator al „Presei bune” — ne orientează bogat asupra vieții catolice din toată lumea și'n deosebi asupra celei din eparhiile latine din vechiul regat.

ALMANACHUL pe 1930 al revistei populare „Viața”. Hălăucești, 1930. Prețul 15 Lei.

Deși din exemplarul ce ni-s'a trimis lipăște coala a doua (având, în schimb, de 2 ori coala a treia), putem spune, fără teama de a greși, că noul Almanah al părinților franciscani dela Hălăucești se menține la înălțimea tovarășilor săi de până acum. Are și el o bogată cronică bisericească, dar cecece li dă farmec și viața sunt mai ales mărunțișurile drăguțe, în proză și poezie, cari pot să-și apropie nespuse de mult de sufletul credincioșilor mai simpli dela țară, cărora le este merit.

D. IONESCU MOREL și I. DÂNCILĂ: *Calendarul ostașului român.* Sibiu (Ed. Kraft & Drotleff), 1930. Prețul nu se arată.

Incurajați de trecerea ce-a avut între soldați Calendarul din anul trecut, autorii l-au scos din nou „cu aceeași îngrijire și cu același gând bun, ca el să fie de folos pentru ostașii, cari îl vor citi”. Sunt vorbe ale autorilor, dar ele se confirmă prin tot ce ni-se dă în acest calendar.

„ARHIVA SOMEȘANA”. Nr. 11. Revistă istorică-culturală. Editura „Regna”. Năsăud, 1929. Prețul 30 Lei.

Cu articole, servind în deosebi știința istoriei, semnate Virgil Șotropa, Iuliu Marțian, V. Bichigean și alții, această bună revistă continuă să aducă contribuții deosebit de prețioase la cunoașterea trecutului graniței năsăudene. La călcăiul acestui număr (primul din vol. III), ni-se dă cuprinsul primelor două volume, cuprinzând câte 6 numere (I: anii 1924-6; II: anii 1927-9).

„LEUROPA ORIENTALE”. An IX. Nr. 11-12 (Nov.-Dec.). Revistă istorică și politică. Roma. Prețul 5 lire.

În afară de alte studii și articole de mare actualitate, numărul acesta al minunatei reviste a „Institutului pentru Europa orientală” are un studiu mai lung, semnat Amedeo Giannini, despre *Concordatul român* comparat cu alte concordate recente, și un demn răspuns al diui N. Iorga pentru Iancsô Benedek, cunoscutul scriitor maghiar, care cercase, într'un număr anterior al revistei, să arate că România n'ar avea nici un drept asupra teritoriului ardelean.

„A HIRNÖK”. An XXVII. Nr. 2. Cluj. Apare de 2 ori pe lună. Abonamentul 240 Lei pe an.

Buna revistă ilustrată a părinților franciscani dela Cluj, care aduce totdeauna un material literar deosebit de îngrijit, are în acest număr și o bună traducere a bucății „Cerbii sfântului Antoniu” de M. Sadoveanu.

Telefonul „Unirii”

I. Câmpia Turzii. Societatea sf. Pavel s'a pornit sub patronajul I. P. S. S. Valeriu al Orăzii și astfel credem că statutele acestei societăți le puteți avea mai ușor dela „Oficiul diecezan” de acolo. Puteți să i-Vă adresați cu toată încrederea.

B. Turda. Contrar informației date de „Patria”, că absolvenții Academiiilor noastre ar fi echivalați cu licențații admiși la examenele de capacitate — lucru ce nu s'ar fi făcut, chipurile, cu absolvenții Academiiilor ortodoxe —, mai sunt, pe cât știm, greutăți chiar și cu admiterea la capacitate („concurs”, cum se numește pentru alte confesiuni decât cea ortodoxă) a absolvenților noștri, cari mai au în plus și examenul de specialitate pentru profesorii de religie. Avem totuși bune nădejdi, că aceste greutăți vor putea fi învinse și că aceștia din urmă vor fi admiși la concurs încă în anul acesta școlar. Se cere însă, ca cei interesați să nu se mai agite prea mult, ci să aștepte rezultatul cu cea mai deplină încredere în autoritatea bisericească, știind că orice intervenție venită de aiurea poate să zădărnicească toate nădejile.

R. Cluj. Invitățile pentru colaborarea la Albumul jubilar al școlilor noastre continuă a se mai trimite și azi, așa că nu-i exclus ca persoana de care amintim să fie invitată și ea la colaborare. Dar chiar să nu fie cazul, nu înseamnă că ea n'ar putea să-și trimită contribuția, pe care crede că ar putea să o dea. Vor fi anume destui cari, deși invitați, nu vor ținea să colaboreze, și atunci de ce să nu poată colabora, și încă foarte bine, și persoane cari nu vor fi fost invitate. Se știe doar cât de simpatice este, în lumina Scripturii, copilul care n'a promis să facă ceva și a făcut, față de celalt care a promis că va face și n'a făcut.

B. Mintiu. Desmintețirea cerută ar fi cu greu să o dăm, fiindcă se poate întâmpla ca cecece încă nu s'a făcut să se facă de acum înainte. Și atunci ne-am putea trezi că ne cereți să desmintețim Socotim

deci, că ar fi mai bine ca donatorul să fie avertizat și invitat să-și traducă promisiunea în faptă, lucru ce nu ne putem închipui că ar putea să întârzie. Persoana din chestie are doar un adevărat trecut pe acest teren și nu putem crede că ar căuta să-și compromită trecutul.

Oficiul parohial. Poptelec. Confirmăm primirea abonamentului pe 1930. Adresa am corectat-o.

Parohia rom. cat. Galați. Chităm primirea sumei de 200 Lei, abonament pe 1930.

Dr. L. Valea Crișului. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

O. Miereurea Nirajului. Am primit 200 Lei. Numărul cerut s'a trimis.

P. Hotoan. Suma trimisă s'a contat în abonamentul anului viitor.

Oficiul parohial. Frumoasa. Am primit 200 Lei, abonament pe 1930.

M. Mireșul mare. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

B. Sibiu. Am primit 200 Lei, abonamente pe anul curent.

S. Pricaz. Confirmăm primirea abonamentului pe 1930.

M. Reghia. Am primit suma trimisă. Calendarul s'a trimis.

C. Oena-Dejului. Am primit 200 Lei, abonament pe 1930.

P. Aiud. Confirmăm primirea abonamentului pe 1930.

Dr. R. Oradea. Am primit abonamentul pe anul curent.

V. Aiud. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Casina. Orăștie. Am primit abonamentul pe 1930.

Oficiul parohial. Hurez. Am primit suma trimisă.

A. Ghetea. Am primit abonamentul pe anul trecut.

Z. Lupeni. Am primit abonamentul pe anul curent.

D. Albești. Am primit abonamentul pe 1930.

Croitoria M. Radu

ALBA-IULIA

Strada Regimentul 5 Vânători 16

Dd. preoți și învățători au reducere la prețuri, cari și altfel sunt cele mai convenabile.

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Instalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de Mașini Agricole

Cluj, Str. Reg. Ferdinand Nr. 63

Reprezentanța generală pentru România a fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár BUDAPESTA

(890) 6-2

Cetiți și răspândiți „UNIREA”

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efecuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(899) 60-7